

สรุปผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ
เพื่อแก้ไขปัญหาดินทำกินของเกษตรกร

ในส่วนของกรมวิชาการเกษตร

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

จัดทำโดย

กองแผนงานและวิชาการ กรมวิชาการเกษตร

บทสรุปผู้บริหาร

เกษตรกรที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินในพื้นที่ คทช. เป็นผู้ที่มียาได้น้อย ขาดความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ กรมวิชาการเกษตรในฐานะอนุกรรมการส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาด ได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาอาชีพของราษฎรผู้ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินในพื้นที่ คทช. ให้สามารถสร้างอาชีพสร้างรายได้ที่เหมาะสมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จึงได้ร่วมบูรณาการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร เพื่อพัฒนาอาชีพราษฎรที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินโดยดำเนินการถ่ายทอดและสนับสนุนเทคโนโลยีการผลิตพืชที่ถูกต้องเหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ ซึ่งเป็นผลงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีเป้าหมายดำเนินการในพื้นที่ คทช. จำนวน 30 พื้นที่ ครอบคลุมพื้นที่ 23 จังหวัด

ผลการดำเนินงาน พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ กรมวิชาการเกษตรมีเป้าหมายดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพราษฎรที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินในพื้นที่ คทช. จำนวน ๓๐ พื้นที่ ครอบคลุมพื้นที่ ๒๓ จังหวัด ผลการดำเนินงาน พบว่า มีเกษตรกรสนใจเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ จำนวน ๗๕๘ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๓.๙๗ และมีผู้ที่มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ ร้อยละ ๙๑.๘๒ และได้คัดเลือกเกษตรกรผู้ผ่านการอบรมถ่ายทอดความรู้เป็นเกษตรกรต้นแบบเพื่อจัดทำแปลงต้นแบบ/แปลงสาธิตการใช้เทคโนโลยีการผลิตพืชเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้แก่เกษตรกรในพื้นที่ จำนวน ๑๓๗ ราย พื้นที่ ๑๔๖.๕ ไร่ มีเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาอาชีพทั้งสิ้น ๙๒๖ ราย ผลการติดตามผลสัมฤทธิ์จากการใช้เทคโนโลยีการผลิตพืชในแปลงต้นแบบ พบว่า เกษตรกรต้นแบบมีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น ๒,๐๓๓.๗๓ บาท/ไร่ (ร้อยละ ๒๔.๔๕) โดยมีผลการดำเนินงานที่โดดเด่น คือการสนับสนุนให้เกษตรกรผลิตท่อนพันธุ์อ้อยในพื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าห้วยขมิ้น ป่าพุร้อน และป่าหนองหญ้าไทร อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี สามารถจำหน่ายท่อนพันธุ์ได้ในราคา ไร่ละ 20,000 บาท นอกจากนี้ยังสามารถกระจายท่อนพันธุ์อ้อย ขอนแก่น 3 ซึ่งเป็นพันธุ์ดีที่ให้ผลผลิตสูงให้กับเกษตรกรในพื้นที่ข้างเคียงได้ถึง 170 ไร่ จึงช่วยยกระดับผลผลิตอ้อยของเกษตรกรในพื้นที่ได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งจะได้นำแนวทางการดำเนินงานนี้ไปขยายผลในพื้นที่ จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดชัยภูมิในปีงบประมาณ 2568 ต่อไป

คำนำ

สรุปผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร
ในส่วนของกรมวิชาการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เป็นรายงานที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้บริหาร
ผู้ปฏิบัติงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องทราบถึงความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ สมรรถนะของโครงการ ตลอดจนข้อ
ค้นพบต่างๆจากการดำเนินงานโครงการ เพื่อใช้ประโยชน์ในการพิจารณา ปรับปรุง และวางแผนการดำเนินงาน
ในระยะต่อไป

กลุ่มวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ผลงานวิจัย กองแผนงานและวิชาการ ขอขอบคุณหน่วยงานเครือข่าย
ของกรมวิชาการเกษตรทั้งส่วนกลางและหน่วยงานในพื้นที่ทุกหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการในการทำงานโครงการ
ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร ในการร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงาน
ถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ราษฎรที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินในพื้นที่ คหช.ให้ลุล่วงไปด้วยดี จึงขอขอบคุณมา
 ณ โอกาสนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้อง และผู้สนใจต่อไป

กลุ่มวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ผลงานวิจัย
กองแผนงานและวิชาการ กรมวิชาการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กันยายน 2567

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ 1 แผนงาน โครงการ	
1 ความสอดคล้องและความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับต่างๆ	1
2 หลักการและเหตุผล	1
3 วัตถุประสงค์โครงการ	2
4 เป้าหมายโครงการ	2
5 ผลผลิต ผลลัพธ์ และดัชนีชี้วัดความสำเร็จ	2
6 สถานที่/พื้นที่ดำเนินการ	2
7 กลุ่มเป้าหมาย	4
8 ขั้นตอนการดำเนินงาน	4
9 กิจกรรมและวิธีดำเนินงาน	5
10 การรายงานผลการดำเนินงาน	6
11 แผนการดำเนินงาน	7
12 ระยะเวลาดำเนินการ	11
13 แผนการใช้จ่ายงบประมาณ	11
14 รายละเอียดงบประมาณ	11
15 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	12
ส่วนที่ 2 ผลการดำเนินงาน	
1 การอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้	13
2 การจัดทำแปลงต้นแบบการผลิตพืชตามเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร	14
3 กิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิต/พันธุ์พืช	15
4 กิจกรรมการยกระดับมาตรฐานการผลิตของเกษตรกร	16
5 การติดตามผลการดำเนินงาน	16
6 ผลผลิต ผลลัพธ์ และดัชนีชี้วัดความสำเร็จ	19
7 ผลการใช้จ่ายงบประมาณ	20
8 สรุป	20
9 ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะ	20
ภาคผนวก ประมวลภาพกิจกรรม	23

ส่วนที่ 1 แผนงาน โครงการ

โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร

กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปีงบประมาณ 2566

แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

กิจกรรม : ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร

1. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท นโยบายรัฐบาล และยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2566

1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ

- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

1.2. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

ประเด็นแผนแม่บท : (16) เศรษฐกิจฐานราก

ประเด็นแผนย่อย : 16.1 การยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ

เป้าหมายของแผนย่อย : ศักยภาพและขีดความสามารถของเศรษฐกิจฐานรากเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัดระดับแผนย่อย : อัตราการเติบโตของรายได้ของกลุ่มประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุดไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ต่อปี

1.3 นโยบายรัฐบาล

- นโยบายหลักด้านที่ : 7 การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก

- นโยบายเร่งด่วนข้อที่ : 4 การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม

1.4 ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2566

- 4. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

4.1.4 การสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

2. หลักการและเหตุผล

รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐจึงได้มีนโยบายให้ดำเนินการโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน เร่งรัดการจัดสรรที่ดินให้แก่ผู้ยากไร้โดยไม่ต้องเป็นกรรมสิทธิ์แต่รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชน กำหนดรูปแบบที่เหมาะสมของธนาคารที่ดินเพื่อให้เป็นกลไกในการนำทรัพยากรที่ดินมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และได้ตั้งคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) เพื่อจัดทำนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติและกำหนดแนวทางหรือมาตรการเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามนโยบายและแผนบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินอย่างเหมาะสม โดยมีหลักการเพื่อให้การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และพัฒนาศักยภาพการใช้ประโยชน์ในที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด

กรมวิชาการเกษตรในฐานะคณะกรรมการส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาด มีภารกิจหลักในด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตพืช จึงได้เข้าร่วมบูรณาการดำเนินโครงการ โดยการถ่ายทอดและสนับสนุนเทคโนโลยีและนวัตกรรมจากผลงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรให้แก่ราษฎรที่เข้าร่วมโครงการที่สนใจเทคโนโลยีของกรมฯ เพื่อเป็นการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ราษฎรในพื้นที่เป้าหมายต่อไป

3.วัตถุประสงค์โครงการ

1. เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรในพื้นที่โครงการมีอาชีพด้านการเกษตรที่เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ และสามารถผลิตสินค้าได้ตรงตามความต้องการของตลาด
2. เพื่อสนับสนุนการพัฒนาอาชีพเกษตรกรเพื่อให้มีรายได้ในการดำรงชีพ

4. เป้าหมายโครงการ

เกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนและพัฒนาอาชีพมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5. ผลผลิต ผลลัพธ์ และดัชนีชี้วัดความสำเร็จ

ผลผลิต (Output)

เกษตรกรในพื้นที่ คทช. ได้รับการสนับสนุนและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม จำนวน 870 ราย

ผลลัพธ์ (Outcome)

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ดัชนีวัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาอาชีพ 870 ราย

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ : เกษตรกรต้นแบบที่ได้รับการพัฒนาอาชีพมีรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 3

6. สถานที่ / พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่จัดที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกร ภายใต้โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล จำนวน 30 พื้นที่ ดังนี้

ลำดับ ที่	พื้นที่ที่ดำเนินการ	จังหวัด	หน่วยงาน รับผิดชอบ
1	ประเภทพื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ ป่าน้ำยาวและป่าน้ำสวด ต.ตาลชุม อ.ท่าวังผา	น่าน	ศวพ.น่าน
2	ประเภทพื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ ป่าแม่จางฝั่งซ้าย	ลำปาง	ศวพ.ลำปาง
3	ประเภทพื้นที่ นิคมสร้างตนเอง พื้นที่ นิคมกู่ลม	ลำปาง	ศวพ.ลำปาง

ลำดับ ที่	พื้นที่ที่ดำเนินการ	จังหวัด	หน่วยงาน รับผิดชอบ
4	ประเภทพื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ ป่าแม่ปราบ	ลำปาง	ศวพ.ลำปาง
5	ประเภทพื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ ป่าลุ่มน้ำป่าสักฝั่งซ้าย	เพชรบูรณ์	ศวพ.เพชรบูรณ์
6	ประเภทพื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ ป่าวังโป่ง ป่าชนแดน และป่าวังกำแพง	เพชรบูรณ์	ศวพ.เพชรบูรณ์
7	ประเภทพื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ ป่าห้วยน้ำโจนและป่าวังสาร	เพชรบูรณ์	ศวพ.เพชรบูรณ์
8	ประเภทพื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ ป่าลำน่านฝั่งขวา	อุดรดิตถ์	ศวพ.อุดรดิตถ์
9	ประเภทพื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ ป่าเขาเจ็ดยักษ์ ป่าเขาตะพานนาคร และป่าเขาชะอม	พิจิตร	ศวพ.พิจิตร
10	ประเภทพื้นที่ ที่สาธารณประโยชน์ พื้นที่ โคกท่าเลเลี้ยงสัตว์ อ.ชำสูง	ขอนแก่น	ศว.ปผ.ขอนแก่น
11	ประเภทพื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ ป่าโคกหลวงแปลงที่สาม	ขอนแก่น	สวพ.3
12	ประเภทพื้นที่ นิคมสร้างตนเอง พื้นที่ พื้นที่นิคมสร้างตนเอง ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอโนนสัง	หนองบัวลำภู	สวพ.3
13	ประเภทพื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ ป่าดงหมู	นครพนม	ศวพ.นครพนม
14	ประเภทพื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ กลุ่มเกษตรกรจัดที่ดินโคกกระเบา	มุกดาหาร	ศวพ.มุกดาหาร
15	ประเภทพื้นที่ ปฎิรูปที่ดิน พื้นที่ ต.นาจำปา อ.ดอนจาน	กาฬสินธุ์	ศวพ.กาฬสินธุ์
16	ประเภทพื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ ป่าไผ่และป่าโคกไม้้งาม	อุดรธานี	ศวพ.อุดรธานี
17	ประเภทพื้นที่ นิคมสร้างตนเอง พื้นที่ นิคมลำโดมน้อย ต.นิคมสร้างตนเองลำโดมน้อย	อุบลราชธานี	ศวร.อุบลราชธานี
18	ประเภทพื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ ป่าห้วยยอดมน	อุบลราชธานี	สวพ.4
19	ประเภทพื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ ป่าครบุรี	นครราชสีมา	ศวพ.นครราชสีมา
20	ประเภทพื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ ป่าดงมะอี่	ร้อยเอ็ด	ศวพ.ร้อยเอ็ด

ลำดับ ที่	พื้นที่ที่ดำเนินการ	จังหวัด	หน่วยงาน รับผิดชอบ
21	ประเภทพื้นที่ ที่สาธารณประโยชน์ พื้นที่ โนนทรายสาธารณประโยชน์	สุรินทร์	ศวพ.สุรินทร์
22	ประเภทพื้นที่ ที่สาธารณประโยชน์ พื้นที่ นสล. เลขที่ บร 1598 ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทีย่น้อยสาธารณประโยชน์	บุรีรัมย์	ศวพ.บุรีรัมย์
23	ประเภทพื้นที่ สปก. พื้นที่ ป่าห้วยระบำ	อุทัยธานี	ศวพ.อุทัยธานี
24	ประเภทพื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ ป่าห้วยขมิ้น ป่าพุร้อน และป่าหนองหญ้าไทร	สุพรรณบุรี	ศวพ.สุพรรณบุรี
25	ประเภทพื้นที่ ที่ราชพัสดุ พื้นที่ แปลงหมายเลขทะเบียน ที่ ปจ.259 สหกรณ์บ้านโนนนผาวพัฒนา เกษตรอินทรีย์	ปราจีนบุรี	ศวพ.ปราจีนบุรี
26	ประเภทพื้นที่ ปฎิรูปที่ดิน พื้นที่ แปลงหมายเลขที่ 83 ตำบลหงษ์เจริญ อำเภอท่าแซะ	ชุมพร	ศวส.ชุมพร,ศวพ. ชุมพร
27	ประเภทพื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ ป่าน้ำตกกะเปาะ	ชุมพร	ศวพ.ชุมพร
28	ประเภทพื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ ป่าบางเบาและป่าคลองเขียด	สุราษฎร์ธานี	ศวพ.สุราษฎร์ธานี
29	ประเภทพื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ ป่าคลองเหนือคลองและป่าแหลมกรวด	กระบี่	ศวพ.กระบี่
30	ประเภทพื้นที่ ปฎิรูปที่ดิน พื้นที่ ต.สะพานไม้แก่น อ.จะนะ	สงขลา	ศวพ.สงขลา

7. กลุ่มเป้าหมาย (Target group)

เกษตรกรที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินในพื้นที่ คทช.

8. ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. คณะอนุกรรมการส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาด ได้รับข้อมูลพื้นที่ดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน และฝ่ายเลขานุการดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องเบื้องต้น ทั้งข้อมูลพื้นที่และข้อมูลรายชื่อผู้ครอบครองที่ดิน

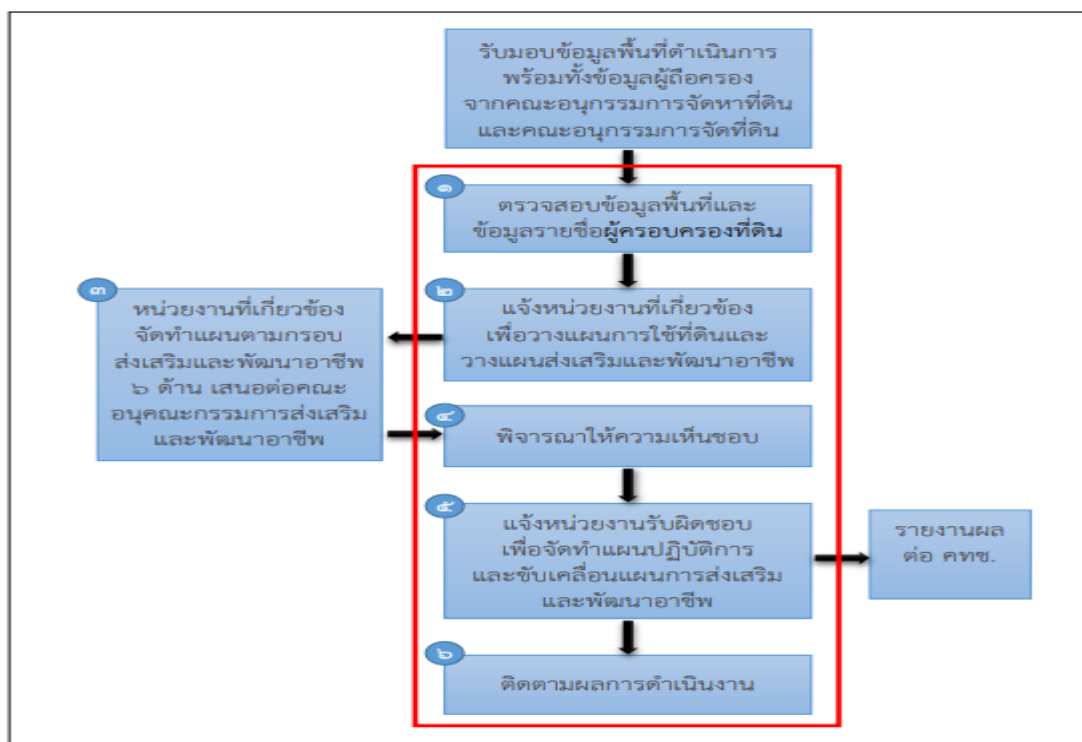
2. ฝ่ายเลขานุการ แจ้งข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้คณะอนุกรรมการส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาด และหน่วยงานภายใต้ คทช. จังหวัด เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการใช้ที่ดินและน้ำ เพื่อการอนุรักษ์ และวางแผนส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

3. คณะอนุกรรมการส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาด ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกำหนดพื้นที่เป้าหมายดำเนินงานร่วมบูรณาการจัดทำแผนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยนำเสนออาชีพให้เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศและถูกต้องตามหลักวิชาการเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม

4. คณะอนุกรรมการส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาด ประชุมพิจารณาการ ส่งเสริมและพัฒนา อาชีพ บนฐานการใช้ประโยชน์ข้อมูลดินและน้ำ เพื่อการอนุรักษ์ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

5. หน่วยงานจัดทำแผนปฏิบัติการ/แผนงานประจำปี และขับเคลื่อนแผนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ให้เป็นรูปธรรม

6. ติดตามผลการดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายที่ดินแห่งชาติ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคงของประเทศ

9. กิจกรรมและวิธีดำเนินงาน

9.1 การกำหนดพื้นที่เป้าหมายดำเนินงาน

หน่วยงานในพื้นที่ประสานคณะอนุกรรมการนโยบายที่ดิน จังหวัด (คทช. จังหวัด) เพื่อร่วมบูรณาการ จัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่เป้าหมายดำเนินการ โดยจัดทำเมนูอาชีพของ เกษตรกรในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการประกอบอาชีพในชุมชน แล้วนำข้อมูลดังกล่าวนำมาวางแผนการส่งเสริม และพัฒนาอาชีพตามภารกิจของหน่วยงานให้สอดคล้องกับศักยภาพของดิน และแผนการใช้ที่ดินที่เหมาะสม กับสภาพพื้นที่

9.2 ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีการผลิตพืชที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

หน่วยงานของกรมวิชาการเกษตรประสานกลุ่มเกษตรกรเป้าหมายเพื่อกำหนดแผนการดำเนินงาน กำหนดประเด็นถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตพืชให้เกษตรกร จัดอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้แก่ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพผลิตพืชที่เหมาะสมกับ สภาพพื้นที่ และชนิดพืชที่เกษตรกรให้ความสนใจหรือผลิตอยู่แล้ว

9.3 สนับสนุนปัจจัยการผลิต

หน่วยงานจัดทำแผนสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรที่ร่วมโครงการฯ โดยพิจารณาจากความต้องการของเกษตรกร ความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ และความเหมาะสมด้านงบประมาณ ทั้งนี้ปัจจัยการผลิต/พันธุ์พืชที่สนับสนุนแก่เกษตรกรควรเป็นผลงานที่ได้จากการวิจัยของกรมวิชาการเกษตร ทั้งนี้หน่วยงานต้องให้เกษตรกรลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานให้ชัดเจนว่าได้รับชีวภัณฑ์/ปัจจัยการผลิตจากหน่วยงานจริง

9.4 แปลงต้นแบบการผลิตพืช

หน่วยงานคัดเลือกพื้นที่ของเกษตรกรต้นแบบ (พื้นที่อยู่ในโครงการฯ) เพื่อจัดทำแปลงต้นแบบสาธิตการผลิตพืชตามเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร โดยแปลงต้นแบบจะได้รับการสนับสนุนเทคโนโลยีที่เป็นผลงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร ที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช (เช่น พันธุ์พืช การเขตกรรม และปัจจัยการผลิต อื่นๆ เป็นต้น) โดยเกษตรกรต้นแบบจะเป็นผู้ปฏิบัติเอง แปลงต้นแบบต้องสามารถใช้เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเกษตรกรข้างเคียงที่สนใจได้

9.5 การยกระดับมาตรฐานการผลิต

สนับสนุนให้เกษตรกรยกระดับมาตรฐานการผลิตเข้าสู่ระบบการผลิตสินค้าเกษตรแบบ GAP/อินทรีย์ ที่สอดคล้องกับสภาพการผลิต และการตลาดของแต่ละพื้นที่ โดยเจ้าหน้าที่ของกรมวิชาการเกษตรในพื้นที่จะให้บริการรับสมัคร และออกตรวจรับรองมาตรฐานการผลิตให้แก่เกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการ

9.6 ติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการ

9.6.1 การติดตามการดำเนินงานในพื้นที่โดยหน่วยงานผู้รับผิดชอบแผนงานในพื้นที่

เจ้าหน้าที่ของกรมวิชาการเกษตร ติดตามให้คำแนะนำการผลิตพืชแก่เกษตรกรต้นแบบ รวมถึงติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ รวมทั้งสรุปและรายงานผลการดำเนินงานตามแบบฟอร์มที่กำหนด ต่อไป

9.6.2 การติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานในพื้นที่โดยกองแผนงานและวิชาการ

กองแผนงานและวิชาการติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานจากเอกสารรายงานของหน่วยงานผู้รับผิดชอบแผนงาน และอาจสุ่มตรวจติดตามในพื้นที่หากพบประเด็นปัญหาสำคัญที่อาจส่งผลให้การดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์

10. การรายงานผลการดำเนินงาน

10.1 รายงานเชิงปริมาณ หน่วยงานรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานรายเดือน ภายในวันที่ 23 ของทุกเดือนผ่านระบบ Scorecards Cockpit

10.2 รายงานความก้าวหน้าเชิงคุณภาพ ให้หน่วยงานรายงานผลในรูปแบบเอกสารพร้อมไฟล์ตามแบบฟอร์มที่กำหนด ผ่านระบบ Scorecards Cockpit 2 ครั้ง/ปี คือ ภายในวันที่ 30 มีนาคม 2566 และ วันที่ 23 กันยายน 2566 โดยสรุปผลการดำเนินงาน ติดตามความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค

หน่วยงาน กรมวิชาการเกษตร

ที่	จังหวัด	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ประเภทพื้นที่	ชื่อพื้นที่	ชนิดพืช	จำนวนเกษตรกรที่ได้รับบริการพัฒนาอาชีพ	อบรมถ่ายทอดความรู้ (ราย)		พัฒนาเกษตรกรผลิต (ราย/แปลง)	สนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก				งบประมาณ(บาท)
							ราย	ไร่		ชนิด	หน่วย	จำนวน	หน่วยผลิต	
9	นครพนม	ศว.นครพนม	ป่าสงวนแห่งชาติ	ป่าดงหมู	ข้าว	50	3	3		ปุ๋ยชีวภาพ PGPR-2	กก.	100	ศว.ภส.ลน.	
					มันสำปะหลัง		3			ปุ๋ยชีวภาพ PGPR-3	กก.	100	ศว.ภส.ลน.	141,100.00
										สนับสนุนพันธุ์พืช	คัม	300		
10	มุกดาหาร	ศว.มุกดาหาร								ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟต	กก.	70		
11	กาฬสินธุ์	ศว.ภส.ลน.	ป่าสงวนแห่งชาติ	กลุ่มเกษตรจัดที่ดินโครงการฯ	เกษตรผสมผสาน	30	3	3		สนับสนุนพันธุ์พืช	ราย	30		116,600.00
			ปฎิรูปที่ดิน	ดมจ.จาก อ.ดอนจาน	สัก	30		0.5		BT	คัทร	10		
										เมล็ดข้าวแสง	กิโลน	600		
										ปุ๋ยชีวภาพ PGPR-1	กก.	100		
										ปุ๋ยหมักคอกไก่	คัม	4		97,700.00
										ปลั๊กลายแนวแปลง	บ่อ	1		
										ปุ๋ยชีวภาพ PGPR-2	กก.	100		
										ปุ๋ยชีวภาพ PGPR-3	กก.	100		
12	อุดรธานี	ศว.อุดรธานี	ป่าสงวนแห่งชาติ	ป่าโคกและป่าโคกไม้้งาม	ข้าว	50	3	3		ปุ๋ยชีวภาพ PGPR-2	กก.	100	ศว.ภส.ลน.	104,100.00
					ถั่วลิสง		3			เมล็ดพันธุ์ถั่วลิสง	กก.	250		
					มันสำปะหลัง	30	6	6		ปุ๋ยชีวภาพ PGPR-3	กก.	150	ศว.ภส.ลน.	101,100.00
					มันสำปะหลัง	30	4	8		ปุ๋ยชีวภาพ PGPR-3	กก.	150		
13	อุบลราชธานี									เมล็ดพันธุ์ถั่วลิสง	กก.	25		245,100.00
										Bs-20W16	กก.	25		
										เมล็ดข้าวแสง	กิโลน	400		
14	นครราชสีมา	ศว.นครราชสีมา	ป่าสงวนแห่งชาติ	ป่าดงดิบ	มันสำปะหลัง	30	1	3		ปุ๋ยชีวภาพ PGPR-3	กก.	150	ศว.ภส.ลน.	67,100.00
15	ร้อยเอ็ด	ศว.ร้อยเอ็ด	ป่าสงวนแห่งชาติ	ป่าดงดิบ	มันสำปะหลัง	30	5	10		ปุ๋ยชีวภาพ PGPR-3	กก.	150	ศว.ภส.ลน.	144,100.00
16	สุรินทร์	ศว.สุรินทร์	ที่สาธารณะประโยชน์	โนนทรายสาธารณะประโยชน์	พริก	20	4	1	คัมแบบ	Bs-DOA24	กก.	25	ศว.ภส.ลน.	85,100.00
					ถั่วลิสง		6	1.5	ขยายผล	Bs-20W16	กก.	25	ศว.ภส.ลน.	
								2		เมล็ดข้าวแสง	กิโลน	400	ศว.ภส.ลน.	
17	บุรีรัมย์	ศว.บุรีรัมย์	ที่สาธารณะประโยชน์	นส. เลขที่ ปร 1598 ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่ง	ข้าว	30	5	5		ปุ๋ยชีวภาพ PGPR-2	กก.	100	ศว.ภส.ลน.	163,100.00
				ประเพณีน้อยสาธารณะประโยชน์	ถั่วลิสง					ปุ๋ยหมักคอกไก่	คัม	10		
18	อุทัยธานี	ศว.อุทัยธานี	ส.บ.ก.	ป่าห้วยระบำ	ถั่วลิสง	40	5	5		ปลั๊กลายแนวแปลง	บ่อ	5		243,100.00
					ถั่วลิสง	20	20	10						
19	สุพรรณบุรี	ศว.สุพรรณบุรี	ป่าสงวนแห่งชาติ	ป่าห้วยขมิ้น ป่าขุนน้ำร้อน และป่าหนองหญ้าไซ	ถั่วลิสง	75	15	15		ปุ๋ยชีวภาพ PGPR-3	กก.	250	ศว.ภส.ลน.	389,100.00
20	ปราจีนบุรี	ศว.ปราจีนบุรี	ที่ราชพัสดุ	แปลงนาเกษตรประณีต ที่ บ.จ. 259 สท.รณ	พืชไร่	20	4	2		เมล็ดพันธุ์ถั่วลิสง	กก.	1		169,100.00
				ป่าไม้ของกรมที่ดินเกษตรอินทรีย์	พืชไร่					ปุ๋ยหมักคอกไก่	คัม	20		

แผนการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566
หน่วยงาน กรมวิชาการเกษตร

ที่	จังหวัด	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ประเภทพื้นที่	ชื่อพื้นที่	ชนิดพืช	จำนวนเกษตรกรที่ได้รับบริการพัฒนาอาชีพ	อบรมถ่ายทอดความรู้ (ราย)	แปลงต้นแบบ			พัฒนามาตรฐานการผลิต (ราย/แปลง)	สนับสนุนชีวภัณฑ์/ปัจจัยการผลิต				งบประมาณ(บาท)
								ราย	ไม่	ชนิด		ชนิด	หน่วย	จำนวน	หน่วยผลิต	
21	ชุมพร	คว.สงขลา	ปฎิรูปที่ดิน	แปลงหมายเลขที่ 83 ตำบลทุ่งเจริญ อำเภอนาทม และ	กาแฟ	30	30	5	5							100,100.00
		คว.ชุมพร	ปฎิรูปที่ดิน									ปุ๋ยหมักคอก	ตัน	5		39,600.00
		คว.ชุมพร	ป่าสงวนแห่งชาติ	ป่าดิบดงปะละ	ปาล์มน้ำมัน	20						ปุ๋ยหมักคอก	ตัน	5		39,600.00
22	สุราษฎร์ธานี	คว.สุราษฎร์ธานี	ป่าสงวนแห่งชาติ	ป่าดิบดงปะละ	ทุเรียน	20	20	2	2			ปุ๋ยคอก	กิโล	200		75,900.00
				ป่าดงดิบและป่าดงดิบ								พันธุ์พืช	ชุด	30		
		คว.กระบี่	ป่าสงวนแห่งชาติ		เกษตรผสมผสาน	30	30	5	5			สนับสนุนปุ๋ยหมักคอก	ตัน	2,000		181,500.00
23	กระบี่	คว.กระบี่	ป่าสงวนแห่งชาติ									สนับสนุนปุ๋ยหมักคอก	ตัน	2,000		
												สนับสนุนปุ๋ยหมักคอก	ตัน	5		
		คว.สงขลา	ปฎิรูปที่ดิน	ด.สงขลาไม่แกม อ.ระโนด	เกษตรผสมผสาน	30	30	1	1			ปุ๋ยหมักคอก	ตัน	5		105,600.00
24	สงขลา	คว.สงขลา	ปฎิรูปที่ดิน									พันธุ์พืช	ชุด	30		
												ผลิตหัวเชื้อชีวภัณฑ์	ชนิด	4		
		สธพ.									ผลิตสนับสนุน ศพ.ม.น.	ผลิตขยาย BS-DOA24	กก.	25		53,900.00
		กป.น.									ผลิตขยาย BS-ZOW16	ผลิตขยาย BS-ZOW16	กก.	25		
											ผลิตหัวเชื้อชีวภัณฑ์	ผลิตหัวเชื้อชีวภัณฑ์	ชนิด	2		72,600.00
		คว.ศรีสะเกษ									ปุ๋ยชีวภาพ PGPR-3	ปุ๋ยชีวภาพ PGPR-3	กก.	250		55,000.00
		กษ.ง.									ผลิตหัวพันธุ์ถั่วลิสง	ผลิตหัวพันธุ์ถั่วลิสง	กก.	2,000		53,000.00
											ติดตามประเมินผลโครงการ		-			3,960,000.00
			รวม	30		870.00	755.00	132.00	143.50	20.00						

12. ระยะเวลาดำเนินโครงการ

1 ตุลาคม 2565 – 30 กันยายน 2566

13. แผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณ

วงเงินงบประมาณที่ดำเนินการ 3.9600 ล้านบาท

ผลผลิต/โครงการ	แผนการปฏิบัติงาน/แผนการใช้จ่ายงบประมาณ					รวม
	แผนงาน	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	
โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร 870 ราย	0.7920	1.1880	1.2672	0.7128	3.9600

14. รายละเอียดงบประมาณ

ค่าตอบแทน	50,000.00	บาท
ค่าอาหารทำการนอกเวลา	50,000.00	บาท
ค่าใช้สอย	1,017,500.00	บาท
ค่าเบี้ยเลี้ยงที่พักและยานพาหนะ	180,000.00	บาท
ค่าจ้างเหมาบริการ	255,000.00	บาท
ค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์	80,000.00	บาท
ค่าซ่อมแซมยานพาหนะ	100,000.00	บาท
ประชุมอบรมสัมมนา	402,500.00	บาท
ค่าวัสดุ	2,892,500.00	บาท
วัสดุโฆษณาและเผยแพร่	30,000.00	บาท
วัสดุสำนักงาน	90,000.00	บาท
วัสดุงานบ้านงานครัว	30,000.00	บาท
วัสดุคอมพิวเตอร์	70,000.00	บาท
วัสดุเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	330,000.00	บาท
วัสดุการเกษตร	2,222,500.00	บาท
วัสดุวิทยาศาสตร์และการแพทย์	120,000.00	บาท
รวม	3,960,000.00	บาท

หมายเหตุ : งบประมาณสามารถใช้ได้เฉพาะในการขับเคลื่อนดำเนินงานในโครงการเท่านั้น

: ทุกรายการสามารถถัวจ่ายกันได้

15. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนและพัฒนาอาชีพมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้คนกับป่าอยู่รวมได้อย่างเป็นระบบโดยเน้นด้านการอนุรักษ์ ควบคู่กับการพัฒนาอย่างยั่งยืนและร่วมกันดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ที่เหลืออยู่ฟื้นฟูป่าไม้ที่เสื่อมสภาพให้กลับมาสมบูรณ์

ส่วนที่ 2 ผลการดำเนินงานโครงการ

ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร ปีงบประมาณ 2566

กรมวิชาการเกษตรได้ร่วมบูรณาการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร โดยได้รับการจัดสรรงบประมาณโครงการจำนวน 3,960,000 บาท ร่วมบูรณาการในพื้นที่ จำนวน 30 พื้นที่ โดยมีกิจกรรมที่ดำเนินการ 5 กิจกรรม ได้แก่ 1. อบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ 2. การจัดทำแปลงต้นแบบสาธิตการผลิตพืช 3. ยกระดับมาตรฐานการผลิตตามระบบ GAP 4. กิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิต/พันธุ์พืช 5. การติดตามและประเมินผลโครงการ เกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาอาชีพ โดยมีรายละเอียดผลการดำเนินงานดังนี้

ตารางที่ 1 ภาพรวมผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร ปีงบประมาณ พ.ศ.2566

กิจกรรม	หน่วย	แผน	ผล	ร้อยละ
1.การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ				
เกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาอาชีพ	ราย	870	926	106.44
1.1 ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่	ราย	755 ราย	785 ราย	103.97
1.2 จัดทำแปลงต้นแบบสาธิตการผลิตพืช	ไร่	143.5 ไร่/132 ราย	146.50 ไร่/137 ราย	102.09
1.3 กิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิต/พันธุ์พืช	หน่วย	85,844	85,868.1	100.03
1.4 ยกระดับมาตรฐานการผลิตตามระบบ GAP	แปลง	20	20	100.00
2.การติดตามและประเมินผลโครงการ		30 พื้นที่	302 ครั้ง	
งบประมาณ	บาท	3,960,000	3,955,800	99.89

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2566

1. การอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้

ดำเนินการอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตพืชที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 25 รุ่น ในพื้นที่จังหวัดน่าน ลำปาง พิจิตร ขอนแก่น หนองบัวลำภู นครพนม มุกดาหาร อุตรดิตถ์ อุบลราชธานี นครราชสีมา ร้อยเอ็ด สุรินทร์ บุรีรัมย์ อุทัยธานี สุพรรณบุรี ปราจีนบุรี ชุมพร สุราษฎร์ธานี กระบี่ และสงขลา จำนวน 785 ราย คิดเป็น ร้อยละ 103.97 ของแผนที่ตั้งไว้ โดยเกษตรกรที่เข้ารับการฝึกอบรมต้องการไปศึกษาดูงานการใช้เทคโนโลยีในหน่วยงาน หรือแปลงเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นแนวทางในการนำมาพัฒนาและปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินการของกรมวิชาการเกษตรที่กำหนดให้หน่วยงานมีการจัดทำแปลงต้นแบบการผลิตพืชในพื้นที่เกษตรกร เพื่อเป็นแปลงสาธิตการใช้เทคโนโลยีการผลิตพืชของกรมวิชาการเกษตร และเป็นแหล่งเรียนรู้ของเกษตรกรในพื้นที่ ซึ่งจะช่วย

ให้เกษตรกรเกิดความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร และสามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่ตนเองต่อไป

ตารางที่ 2 ผลการอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้เกษตรกรภายใต้โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร

ลำดับ	หน่วยงาน	จำนวน จังหวัด	จำนวน หน่วยงาน	จำนวนพื้นที่ ร่วมบูรณาการ	แผน	ผล			
					เสวนา/ อบรม(ราย)	เสวนา/ อบรม(ราย)	เกษตรกรที่ให้ความร่วมมือ ทำแบบประเมิน(ราย)	ผ่านเกณฑ์การ อบรม(ราย)	ร้อยละ
1	สวพ.1 และเครือข่าย	2	2	4	80	80	80	80	100.00
2	สวพ.2 และเครือข่าย	1	1	1	10	10	0	0	0.00
3	สวพ.3 และเครือข่าย	5	5	6	230	256	256	248	96.88
4	สวพ.4 และเครือข่าย	5	6	6	170	170	170	153	90.00
5	สวพ.5 และเครือข่าย	2	2	2	135	136	119	94	78.99
6	สวพ.6 และเครือข่าย	1	1	1	20	21	21	21	100.00
7	สวพ.7 และเครือข่าย	3	3	3	80	82	82	70	85.37
8	สวพ.8 และเครือข่าย	1	1	1	30	30	30	30	100.00
รวม		20	21	24	755	785	758	696	91.82

หมายเหตุ : การดำเนินงานของ สวพ.พิจิตร ได้ประเมินความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการจัดฝึกอบรม แต่ไม่ได้วัดความรู้เกษตรกรก่อนและหลังการฝึกอบรม

2. การจัดทำแปลงต้นแบบการผลิตพืชตามเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร

ดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบการผลิตพืชตามเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตรในพื้นที่ของเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกเป็นเกษตรกรต้นแบบ เพื่อให้เกษตรกรได้เกิดความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตรโดยมีขนาดแปลง 0.25 – 5 ไร่/ราย ขึ้นอยู่กับชนิดพืชที่ผลิต โดยดำเนินการในพื้นที่ทั้งสิ้น 26 พื้นที่ สามารถดำเนินงานได้สูงกว่าเป้าหมายที่วางไว้ โดยพื้นที่แปลงต้นแบบทั้งสิ้น 146.5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 102.09 ของแผนการดำเนินงาน (143.5) ตามตาราง

ตารางที่ 3 ผลการจัดทำแปลงต้นแบบการผลิตพืชตามเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร

ลำดับ	หน่วยงาน	จำนวนพื้นที่ ร่วมบูรณาการ	แผนการดำเนินงาน		ผลการดำเนินงาน		ร้อยละ
			เกษตรกร(ราย)	แปลง(ไร่)	เกษตรกร(ราย)	แปลง(ไร่)	
1	สวพ.1 และเครือข่าย	4	12	15.5	12	15.5	100.00
2	สวพ.2 และเครือข่าย	2	6	12	6	12	100.00
3	สวพ.3 และเครือข่าย	7	29	29.5	34	29.5	100.00
4	สวพ.4 และเครือข่าย	6	38	41.5	37	43.5	104.82
5	สวพ.5 และเครือข่าย	2	30	30	30	30	100.00
6	สวพ.6 และเครือข่าย	1	4	2	4	2	100.00
7	สวพ.7 และเครือข่าย	3	12	12	13	13	108.33
8	สวพ.8 และเครือข่าย	1	1	1	1	1	100.00
รวม		26	132	143.5	137	146.5	102.09

3. กิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิต/พันธุ์พืช

หน่วยงานสนับสนุนปัจจัยการผลิต/พันธุ์พืช ให้แก่เกษตรกรนำไปใช้ในแปลงต้นแบบหรือใช้เป็นวัสดุสำหรับการอบรมให้เกษตรกร จำนวน 926 ราย คิดเป็นร้อยละ 106.43 ของแผนที่วางไว้

ตารางที่ 4 ผลการเลี้ยงขยายชีววินทรีย์และสนับสนุนปัจจัยการผลิต

กิจกรรม	หน่วย	แผน	ผล	ร้อยละ
PGPR1	กิโลกรัม	300	300	100.00
PGPR2	กิโลกรัม	550	550	100.00
PGPR3	กิโลกรัม	1,350	1,350	100.00
ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟส	กิโลกรัม	200	220	110.00
เชื้อราไตรโคเดอร์มา	กิโลกรัม	10	10	100.00
บ่อเลี้ยงขยายเห็ดนางฟ้า	บ่อ	7	10	142.86
เห็ดนางฟ้า	กิโลกรัม	340	340	100.00
BS-DOA24	กิโลกรัม	50	50	100.00
BS-20W16	กิโลกรัม	50	50	100.00
BT	ลิตร	20	20	100.00
เห็ดเรืองแสง	ก้อน	1,200	1,200	100.00
ปุ๋ยหมักเติมอากาศ	ตัน	56	56.1	100.18
มวนเพชฌฆาต	ตัว	2,000	2,000	100.00
แมลงหางหนีบ	ตัว	2,000	2,000	100.00
ท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง	ท่อน	72,000	72,000	100.00
สนับสนุนต้นกล้าพันธุ์ดี (ตัน)	ตัน	1,000	1,000	100.00
สนับสนุนต้นกล้าพันธุ์ดี (ราย)	ราย	30	30	100.00
พันธุ์พืช/ปัจจัยการผลิต (ชุด)	ชุด	80	81	101.25
เมล็ดถั่วลิสง	กิโลกรัม	250	250	100.00
ผลิตหัวเชื้อชีวภัณฑ์	กิโลกรัม	2,144	2,144	100.00
ผลิตหัวเชื้อปุ๋ยชีวภาพ	กิโลกรัม	150	150	100.00
ผลิตหัวพันธุ์หมัก	กิโลกรัม	2,000	2,000	100.00
สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด	กิโลกรัม	57	57	100.00
รวม				100.03

4. กิจกรรมการยกระดับมาตรฐานการผลิตของเกษตรกร

เนื่องจากกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ราชพฤกษ์ แปลงหมายเลขที่ ปจ.259 สหกรณ์บ้านโนนผาวพัฒนา เกษตร คทช. จำกัด หมู่ที่ 1 ต.วังตะเคียน อ.กบินทร์บุรี จ.ปราจีนบุรี ได้มีการรวมกลุ่มเป็นแปลงใหญ่พืชผัก อินทรีย์ ซึ่งตามเป้าหมายโครงการมีเป้าหมายที่จะรวมกลุ่มเกษตรกรที่มีการผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน และพัฒนากระบวนการผลิตให้สามารถลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต/หน่วย ตลอดจนยกระดับมาตรฐาน การผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ดังนั้นในขั้นตอนวางแผนการดำเนินงานจึงได้กำหนด เป้าหมายเข้าไปยกระดับมาตรฐานการผลิตของเกษตรกรกลุ่มดังกล่าว แต่เมื่อหน่วยงานเข้าปฏิบัติงานในพื้นที่ พบว่า เกษตรกรมีการจำหน่ายผลผลิตผ่านพ่อค้าคนกลางที่เข้ามารับซื้อในพื้นที่ โดยไม่จำเป็นต้องผ่านการ รับรองมาตรฐานการผลิต ทำให้เกษตรกรไม่ให้ความสำคัญต่อการขอรับรองมาตรฐานการผลิต หลังจากที่ เจ้าหน้าที่ได้รับใบสมัครของเกษตรกรแล้ว จำนวน 20 ราย ครบตามแผนที่วางไว้ แต่เมื่อเข้าตรวจประเมิน แปลงเบื้องต้นแล้ว มีความเห็นว่าเกษตรกรไม่มีการจดบันทึกข้อมูลการผลิตตามเงื่อนไขการรับรอง จึงไม่ผ่าน เกณฑ์การรับรองมาตรฐานการผลิตตามระบบ GAP อย่างไรก็ตาม การเข้าดำเนินงานของหน่วยงานถือเป็นการ สร้างความรู้ด้านมาตรฐานการผลิตให้กับเกษตรกร ซึ่งในอนาคตหากเกษตรกรมีการขยายตลาดไปยังตลาดที่ ต้องการผลผลิตที่ต้องผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรกรจะสามารถนำความรู้จากการดำเนินงานโครงการนี้ไป ปรับใช้ได้

5. กิจกรรมติดตามประเมินผล

5.1 การติดตามผลการดำเนินงานแปลงต้นแบบโดยหน่วยงานผู้รับผิดชอบแผนงานในพื้นที่

จากข้อมูลการรายงานผลการดำเนินงานของหน่วยงานผ่านระบบ Scorecards Cockpit พบว่าเจ้าหน้าที่ของกรมวิชาการเกษตร ได้ออกติดตามให้คำแนะนำการผลิตพืชแก่เกษตรกรต้นแบบ รวมถึง ติดตามผลการดำเนินงาน ทั้งสิ้น 302 ครั้ง ในพื้นที่จัดที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกร ทั้งสิ้น 26 แปลง เฉลี่ย 12 ครั้ง/แปลง

5.2.1 การติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานในพื้นที่โดยกองแผนงานและวิชาการ

กองแผนงานและวิชาการสุ่มตรวจติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานในพื้นที่ 3 ครั้ง ในพื้นที่

1) ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าห้วยขมิ้น ป่าพุร้อน และป่าหนองหญ้าไซ อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี ศวร. สุพรรณบุรีได้สนับสนุนให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปรับเปลี่ยนวิธีการใช้ปุ๋ยมาใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ช่วยให้สามารถลดต้นทุนการผลิตได้อย่างดี นอกจากนี้ยังได้คัดเลือกเกษตรกรต้นแบบเพื่อทำแปลงต้นแบบการ ผลิตท่อนพันธุ์อ้อย ช่วยให้สามารถกระจายอ้อยพันธุ์ดีของกรมวิชาการเกษตรที่มีผลผลิตสูง สู่เกษตรกรในพื้นที่ โดยในปี 2565 ได้มีการจัดทำแปลงต้นแบบ 1 ราย พื้นที่ 2 ไร่ ซึ่งในปี 2566 สามารถส่งต่อท่อนพันธุ์อ้อยให้ เกษตรกรในพื้นที่ได้ถึง 20 ไร่ และในปี 2566 ศวร.สุพรรณบุรีได้ขยายผลโครงการโดยมีการจัดทำแปลง ต้นแบบการผลิตท่อนพันธุ์อ้อยเพิ่มเติมอีก 15 ราย พื้นที่ 15 ไร่ ซึ่งเมื่อสิ้นสุดการดำเนินโครงการ เกษตรกร

สามารถจำหน่ายท่อนพันธุ์ได้ในราคา ไร่ละ 20,000 บาท นอกจากนี้ยังสามารถกระจายท่อนพันธุ์อ้อย ขอนแก่น 3 ซึ่งเป็นพันธุ์ดีที่ให้ผลผลิตสูงให้กับเกษตรกรในพื้นที่ข้างเคียงได้ถึง 170 ไร่ ซึ่งช่วยยกระดับผลผลิต อ้อยของเกษตรกรในพื้นที่ได้อีกทางหนึ่ง

2) ที่ราชพัสดุ แปลงหมายเลขที่ ปจ.259 สหกรณ์บ้านโนนผาวพัฒนาเกษตร คทช. จำกัด หมู่ที่ 1 ต.วังตะเคียน อ.กบินทร์บุรี จ.ปราจีนบุรี พื้นที่ดังกล่าวมีการจัดสรรพื้นที่ให้แก่ราษฎรผู้ยากไร้ไม่มีพื้นที่ทำกิน และมีการรวมกลุ่มเป็นกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักอินทรีย์ ในปี 2566 ศวพ.ปราจีนบุรี ได้ดำเนินการสนับสนุนให้ เกษตรกรผลิตพืชตามระบบอินทรีย์ สนับสนุนปัจจัยการผลิต และตรวจรับรองมาตรฐานการผลิต จากการ ติดตามผลการดำเนินงานพบว่า เกษตรกรภายในกลุ่มมีความเห็นไม่ตรงกัน เกษตรกรบางส่วนไม่เห็นด้วยกับ การผลิตในระบบอินทรีย์ จึงมีความขัดแย้งกันภายในกลุ่ม แนวทางการพัฒนากลุ่มไม่ชัดเจน จึงเป็นอุปสรรคใน การดำเนินงานของหน่วยงาน ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรวมกลุ่มควรเร่งแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งดังกล่าว เพื่อให้สามารถส่งเสริมอาชีพเกษตรกรได้อย่างราบรื่นไม่เป็นปัญหาในการพัฒนาอาชีพต่อไป

3) พื้นที่สาธารณะประโยชน์ ป่าชุมชนโคกท่าเล เลี้ยวสัตว์ อ.ชำสูง จ.ขอนแก่น เป็นพื้นที่ สาธารณประโยชน์ที่เกษตรกรเข้าใช้ประโยชน์มาเป็นเวลานานแล้ว โดยเกษตรกรมีอาชีพหลักคือการทำนา ปลูกพืช.ขอนแก่น ได้เข้าไปสนับสนุนให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยชีวภาพพิจิฟาร์ ๒ เพื่อช่วยลดอัตราการใช้ปุ๋ยในการผลิต ข้าว ทั้งนี้ได้เน้นย้ำกับหน่วยงานให้แนะนำเกษตรกรให้ใช้ปุ๋ยชีวภาพในอัตราที่ถูกต้องตามคำแนะนำของ กรมวิชาการเกษตร นอกจากนี้ จากการสอบถามเกษตรกรพบว่า มีภาคเอกชนได้เข้ามาส่งเสริมให้มีการผลิต ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังฤดูการผลิตข้าวนาปี ถึงแม้ให้ผลตอบแทนสูงกว่าแต่เกษตรกรยังรู้สึกว่าการผลิต ยุ่งยากกว่าการผลิตข้าวนาปรัง

5.2.2 การติดตามกำกับกับการรายงานผลการดำเนินงาน

กองแผนงานและวิชาการได้ให้ความสำคัญกับความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับการรายงานจาก หน่วยงานจึงได้สอบถามความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับ โดยสอบถามความถูกต้องของจำนวนเกษตรกรที่เข้า ร่วมกิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้จากไฟล์รายงานผลการฝึกอบรมของหน่วยงานเทียบกับจำนวนที่หน่วยงาน รายงานผ่านระบบ Scorecards Cockpit หากหน่วยงานใดรายงานข้อมูลไม่สอดคล้องตรงกันได้แจ้งเจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบโครงการตรวจสอบ แก้ไขให้ถูกต้องครบถ้วนแล้ว

ผลการติดตามการรายงานผลของหน่วยงานเมื่อสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีแปลงต้นแบบที่ยังไม่ เก็บเกี่ยวผลผลิต จำนวน 12 แปลง ซึ่งเป็นพืชที่มีอายุเก็บเกี่ยวเหลือมปีงบประมาณจึงได้กำหนดให้หน่วยงาน รายงานข้อมูลตามแบบรายงาน ปญ66/02 ให้สมบูรณ์หลังจากที่เก็บเกี่ยวผลผลิตแปลงต้นแบบแล้วเสร็จ โดยสามารถแนบไฟล์รายงานในระบบ Scorecards Cockpit ปี 2567

5.3 ผลการติดตามผลสัมฤทธิ์จากการจัดทำแปลงต้นแบบ

เมื่อสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการระดับพื้นที่ที่ได้รับการประเมินผลสัมฤทธิ์เบื้องต้นจากทุกพื้นที่ที่เข้าไปพัฒนาอาชีพราษฎรที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า การดำเนินการของกรมวิชาการเกษตรสามารถเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้ประมาณร้อยละ 24.45 ดังแสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 5 ผลจากการติดตามรายละเอียดผลการจัดทำแปลงการผลิตพืชตามเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร มีผลการดำเนินงานที่โดดเด่น ดังนี้

ทุเรียน ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายมีอาชีพทำสวนทุเรียน แต่พบการระบาดของโรครากเน่าโคนเน่า ศวพ.สุราษฎร์ธานีจึงสนับสนุนการดำเนินงานโดยถ่ายทอดความรู้ ความรู้ เรื่องการใช้เห็ดเรืองแสงสตรีนรัศมีในการควบคุมโรครากเน่าโคนเน่าในทุเรียน ผลการดำเนินงานพบว่าการใช้น้ำหมักเห็ดเรืองแสงสตรีนรัศมีสามารถควบคุมโรครากเน่าโคนเน่าในทุเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถลดความเสียหายจากการยืนต้นตายของต้นทุเรียนที่มีอาการรากเน่าโคนเน่าในระยะที่ไม่รุนแรงได้เป็นอย่างดี โดยสามารถลดต้นทุนในการจัดการ/ควบคุมโรครากเน่าโคนเน่าได้ถึงไร่ละ 1,300 บาท/ไร่

กาแฟ ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดชุมพร ซึ่งเกษตรกรเริ่มปลูกกาแฟในปี 2562 แต่ยังขาดความรู้ด้านการจัดการสวนกาแฟ ศวส.ชุมพร และ ศวพ.ชุมพรได้ร่วมบูรณาการถ่ายทอดความรู้ด้านการจัดการสวนกาแฟ การตัดแต่งกิ่งกาแฟ การเปลี่ยนยอดกาแฟพันธุ์ดี และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อให้ได้ผลผลิตกาแฟที่มีคุณภาพ

พริก ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดน่าน และจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเกษตรกรจะปลูกพริกก่อน/หลังฤดูทำนา โดยในการผลิตพริกจะประสบปัญหาโรคแอนแทรกโนสและโรครากเน่าจากไส้เดือนฝอยศัตรูพืช ศวพ.น่าน และศวพ.สุรินทร์จึงได้เข้าไปถ่ายทอดความรู้ด้านการใช้ชีวภัณฑ์ BS และ เห็ดเรืองแสงสตรีนรัศมี ในการควบคุมกำจัดศัตรูพริก ซึ่งสามารถลดความเสียหายจากโรคดังกล่าวได้ ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ไร่ละ 8,665 บาท/ไร่ คิดเป็นร้อยละ 14 เมื่อเทียบกับวิธีการผลิตเดิมของเกษตรกร

มันสำปะหลัง ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดลำปาง เพชรบูรณ์ ขอนแก่น อุบลราชธานี นครราชสีมา และร้อยเอ็ด ซึ่งเกษตรกรเคยปลูกมันสำปะหลังมาก่อน หน่วยงานในพื้นที่จึงได้เข้าไปถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง โดยการใช้ปุ๋ยชีวภาพฟิซีฟิอาร์ 3 ร่วมกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และการใช้พันธุ์มันสำปะหลังของกรมวิชาการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่แต่ละท้องถิ่นโดยสามารถเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรได้เฉลี่ย 2,788 บาท/ไร่ คิดเป็นร้อยละ 39 เมื่อเทียบกับวิธีการผลิตเดิมของเกษตรกร

แปลงผลิตท่อนพันธุ์อ้อย ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเกษตรกรในพื้นที่ดังกล่าวมีอาชีพปลูกอ้อย โดยเกษตรกรใช้ท่อนพันธุ์อ้อยจากแปลงที่ปลูกส่งเข้าโรงงาน ไม่มีการผลิตแปลงพันธุ์ ไว้สำหรับปลูกใช้อ้อยที่มีอายุไม่เหมาะสม ไม่มีความสมบูรณ์ อ่อนแอต่อโรคและแมลง เมื่อนำไปปลูกขยายจึงได้ผลผลิตต่ำ

ประกอบกับเกษตรกรใช้พันธุ์ไม่เหมาะสมกับพื้นที่ และใส่ปุ๋ยโดยไม่คำนึงถึงความอุดมสมบูรณ์ของดิน ทำให้ได้ผลผลิตต่ำ และไว้ต่อน้อย ศูนย์วิจัยพืชไร่นานวนบุรีจึงได้เข้าไปสนับสนุนให้เกษตรกรทำแปลงผลิตท่อนพันธุ์อ้อย โดยสนับสนุนท่อนพันธุ์อ้อย ที่เหมาะสมกับพื้นที่ ได้แก่ พันธุ์ขอนแก่น 3 อู๋ทอง 12 และอู๋ทอง 17 ขึ้นอยู่กับพื้นที่ของเกษตรกร และมีการเก็บตัวอย่างดินวิเคราะห์ เพื่อใส่ปุ๋ยให้ตรงกับความต้องการของอ้อย และส่งเสริมให้เกษตรกรใส่ปุ๋ยไปพร้อมกับระบบน้ำร่วมกับการใช้ปุ๋ยชีวภาพฟิซีฟิอาร์ 3 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย ทำให้อ้อยเจริญเติบโตดี แข็งแรงสมบูรณ์ ให้ผลผลิตสูงและเหมาะสมสำหรับนำไปเป็นท่อนพันธุ์ นอกจากนี้เกษตรกรจะมีรายได้จากการส่งอ้อยเข้าโรงงานแล้ว ยังมีรายได้เพิ่มจากการจำหน่ายท่อนพันธุ์อ้อย ได้ถึง ไร่ละ 20,000 บาท ซึ่งมีรายได้เพิ่มขึ้นถึง 6,609 บาท/ไร่ คิดเป็นร้อยละ 44 เมื่อเทียบกับการผลิตอ้อยที่เกษตรกรเคยผลิตก่อนเข้าร่วมโครงการ นอกจากนี้ ยังสามารถกระจายท่อนพันธุ์อ้อยที่มีคุณภาพไปสู่เกษตรกรในพื้นที่ได้ถึง 28 ราย คิดเป็นพื้นที่ 117 ไร่ ซึ่งสามารถยกระดับผลผลิตอ้อยต่อไร่ในพื้นที่ได้สูงขึ้น ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม ทางเศรษฐกิจจากการดำเนินงานประมาณ 771,500 บาท

6. ผลผลิต ผลลัพธ์ และดัชนีชี้วัดความสำเร็จ

6.1 ผลผลิต (Output)

เกษตรกรในพื้นที่ คทช. ได้รับการสนับสนุนและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม จำนวน 926 ราย

6.2 ผลลัพธ์ (Outcome)

1. เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชจากกรมวิชาการเกษตรมีความรู้ความเข้าใจ เทคโนโลยีที่ได้รับการถ่ายทอดเพิ่มขึ้น และสามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่ตนเอง และสร้างอาชีพสร้างรายได้เพิ่มเติมแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

2. แปลงต้นแบบถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช สามารถเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้แก่เกษตรกรข้างเคียงได้

6.3 ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ (KPIs)

เชิงปริมาณ	เป้าหมาย	ผล
1) จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาอาชีพ	870 ราย	926 ราย
เชิงคุณภาพ		
1) เกษตรกรต้นแบบที่ได้รับการพัฒนาอาชีพมีรายได้เพิ่มขึ้น	ร้อยละ 3	ร้อยละ 24.45

7. ผลการใช้จ่ายงบประมาณ

กรมวิชาการเกษตรได้รับการจัดสรรงบประมาณ 3,960,000 บาท ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 ยอดเบิกจ่ายทั้งสิ้น 3,955,800 บาท คิดเป็นร้อยละ 99.89

8. สรุป

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 กรมวิชาการเกษตรได้ร่วมบูรณาการพัฒนาศีพราษฎรที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินในพื้นที่ คทช. 30 พื้นที่ ครอบคลุมพื้นที่ 23 จังหวัด มีราษฎรที่ได้รับการพัฒนาอาชีพทั้งสิ้น 926 ราย โดยราษฎรที่เข้าร่วมโครงการได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตพืชที่เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ และได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากผลงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรเพื่อนำไปทดลองใช้ในพื้นที่ของตน ทั้งนี้จากการติดตามผลการใช้เทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตรสามารถเพิ่มรายได้เฉลี่ยของเกษตรกรต้นแบบเพิ่มขึ้น ร้อยละ 24.45 เกษตรกรต้นแบบให้การยอมรับเทคโนโลยีที่ได้รับการถ่ายทอดสามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่ผลิตพืชของตนได้ได้อย่างเหมาะสม

ตาราง จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาอาชีพภายใต้โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร

ลำดับ	หน่วยงาน	จำนวนพื้นที่ ร่วมบูรณาการ	แผน	ผล	ร้อยละ
			จำนวนเกษตรกรที่ได้รับ การพัฒนานาอาชีพ(ราย)	จำนวนเกษตรกรที่ได้รับ การพัฒนานาอาชีพ(ราย)	
1	สวพ.1 และเครือข่าย	4	80	80	100.00
2	สวพ.2 และเครือข่าย	5	75	101	134.67
3	สวพ.3 และเครือข่าย	7	260	286	110.00
4	สวพ.4 และเครือข่าย	6	170	170	100.00
5	สวพ.5 และเครือข่าย	2	135	136	100.74
6	สวพ.6 และเครือข่าย	1	20	21	105.00
7	สวพ.7 และเครือข่าย	4	100	102	102.00
8	สวพ.8 และเครือข่าย	1	30	30	100.00
รวม		30	870	926	106.44

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

หน่วยงาน กรมวิชาการเกษตร

ที่	จังหวัด	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ประเภทพื้นที่	ชื่อพื้นที่	ชนิดพืช	จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาอาชีพ	พื้นที่แปลงต้นแบบ(ไร่)	ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ	
								รายได้ก่อนเข้าร่วมโครงการ (บาท)	รายได้หลังเข้าร่วมโครงการ (บาท)
๑	น่าน	ศวพ.น่าน	ป่าสงวนแห่งชาติ	ป่าน้ำยาวและป่าน้ำสวด ต.ตาลชุม อ.ท่าวังผา	พริก	๒๐	๒.๕	๒๕,๐๐๐.๐๐	๓๐,๐๐๐.๐๐
๒	อุดรดิตถ์	ศวพ.อุดรดิตถ์	ป่าสงวนแห่งชาติ	ป่าลำน้ำน่านฝั่งขวา	พืชผสมผสาน	๒๐	๑	๖,๒๐๐.๐๐	๖,๕๐๐.๐๐
๓	ขอนแก่น	ศวพ.๓	ป่าสงวนแห่งชาติ	ป่าโคกหลวงแปลงที่สาม ตำบลนางาม อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น	มันสำปะหลัง	๔๖	๖	๒๕,๑๕๐.๐๐	๕๒,๔๕๘.๐๐
๔	หนองบัวลำภู	ศวพ.๓	พื้นที่นิคมสร้างตนเอง	พื้นที่นิคมสร้างตนเอง ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู	เกษตรผสมผสาน	๔๘	๕	๑๕,๒๗๕.๐๐	๖๘,๑๗๕.๐๐
๕	มุกดาหาร	ศวพ.มุกดาหาร	ป่าสงวนแห่งชาติ	กลุ่มเกษตรกรจัดที่ดินโคกกระเบา	เกษตรผสมผสาน	๓๐	๓	๑๙,๐๙๘.๐๐	๓๔,๒๑๘.๐๐
๖	กาฬสินธุ์	ศวพ.กาฬสินธุ์	ปฏิรูปที่ดิน	ต.นาจำปา อ.ดอนจาน	ผัก	๓๐	๐.๕	๓๖,๔๘๐.๐๐	๕๒,๕๕๐.๐๐
๗	สุรินทร์	ศวพ.สุรินทร์	ที่สาธารณประโยชน์	โนนทรายสาธารณประโยชน์	พริก	๒๐	๑	๑๕๐,๐๐๐.๐๐	๑๕๒,๔๙๐.๐๐
					ถั่วลิสง		๒.๐	๑๗,๐๐๐.๐๐	๑๗,๘๔๐.๐๐
๘	บุรีรัมย์	ศวพ.บุรีรัมย์	ที่สาธารณประโยชน์	นสล. เลขที่ ๒ ๑๕๔๘ ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่ง	ข้าว	๓๐	๕	๕,๖๒๕.๐๐	๗,๒๓๕.๐๐
๙	อุทัยธานี	ศวพ.อุทัยธานี	สปก.	ป่าห้วยระบำ	สมุนไพร	๔๐	๕	๒๒,๓๕๐.๐๐	๔๖,๓๕๐.๐๐
					ถั่วเขียวผิวมัน	๒๐	๑๐	๑๖,๑๙๐.๐๐	๑๘,๐๖๐.๐๐
๑๐	สุพรรณบุรี	ศวพ.สุพรรณบุรี	ป่าสงวนแห่งชาติ	ป่าห้วยขมิ้น ป่าบุ้นร้อน และป่าหนองหญ้าไทร	อ้อย	๗๕	๑๕.๐๐	๒๕๗,๕๘๐.๐๐	๓๔๔,๗๓๐.๐๐
๑๑	ปราจีนบุรี	ศวพ.ปราจีนบุรี	ที่ราชพัสดุ	แปลงหมายเลขทะเบียน ที่ ปจ.๒๕๔	พืชอินทรีย์	๒๑	๒	๑๐๐,๐๐๐.๐๐	๑๐๔,๐๐๐.๐๐
๑๒	ชุมพร	ศวพ.ชุมพร	ปฏิรูปที่ดิน	แปลงหมายเลขที่ ๘๓ ตำบลห้วยเจ็ญ	กาแฟ	๓๒	๖	๙,๙๐๐.๐๐	๒๘,๒๐๐.๐๐
๑๓	สุราษฎร์ธานี	ศวพ.สุราษฎร์ธานี	ป่าสงวนแห่งชาติ	ป่าบางเบาและป่าคลองเขียด	ทุเรียน	๒๐	๒	๑๕๐,๐๐๐.๐๐	๑๕๒,๐๐๐.๐๐
๑๔	กระบี่	ศวพ.กระบี่	ป่าสงวนแห่งชาติ	ป่าคลองเหนือคลองและป่าแหลมกรวด	เกษตรผสมผสาน	๓๐	๕	๓๕๑,๔๙๓.๐๐	๓๘๘,๐๖๐.๐๐
๑๕	สงขลา	ศวพ.สงขลา	ปฏิรูปที่ดิน	ต.สะพานไม้แก่น อ.จะนะ	เกษตรผสมผสาน	๓๐	๑.๐๐	๘,๐๕๐.๐๐	๑๒,๔๕๐.๐๐
							๑๔๖.๐๐	๑,๒๑๔,๓๙๐.๐๐	๑,๕๑๑,๓๖๐.๐๐
								๘,๓๑๗,๗๕๕	๑๐,๓๕๑,๔๘๘
							รายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ	๒๔.๔๕	

9. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ปัญหา/อุปสรรค

1. หน่วยงานให้ความสำคัญกับการรายงานผลน้อย ซึ่งจากการตรวจสอบเอกสารรายงานผลการดำเนินงาน สิ้นสุดไตรมาส 4 และการรายงานผลจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้การผลิตพืชแก่เกษตรกรที่หน่วยงานรายงานผ่านระบบ Scorecards Cockpit พบว่า หลายหน่วยงานให้ข้อมูลไม่ครบถ้วน ขาดรายละเอียดทำให้นำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ต่อได้ยาก

2. การกำหนดแผนงานของบางหน่วยงานไม่สอดคล้องกับความต้องการของราษฎรในพื้นที่อย่างแท้จริง เนื่องจากขาดการวางแผนที่ดี จนต้องมีการปรับเปลี่ยนแผนงานหลังจากที่ได้รับการอนุมัติโครงการไปแล้ว

3. พื้นที่ที่จัดสรรให้เกษตรกรมีสภาพไม่เหมาะสมกับการปลูกพืช เนื่องจากขาดแหล่งน้ำซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการปลูกพืช ทำให้ขาดแรงจูงใจแก่เกษตรกรในการเข้าใช้ประโยชน์พื้นที่ดังกล่าวจึงปล่อยทิ้งพื้นที่ไม่เข้าใช้ประโยชน์พื้นที่ดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานควรมีการวิเคราะห์สภาพพื้นที่ก่อนการดำเนินการและควรบูรณาการแผนการดำเนินงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรม และเกิดประโยชน์สูงสุด
2. เจ้าหน้าที่ควรให้ความสำคัญต่อการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่อย่างแท้จริง และต้องเป็นการผลิตพืชที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการสร้างอาชีพสร้างรายได้ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
3. ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ คทช.ให้เพียงพอต่อการทำการเกษตรกร เพื่อจูงใจให้เกษตรกรเข้ามาใช้ประโยชน์พื้นที่ได้อย่างแท้จริง

ภาคผนวก
ประมวลภาพกิจกรรม

กิจกรรมฝึกอบรม

กิจกรรมอบรมถ่ายทอดความรู้ หลักสูตรเทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลังอย่างถูกต้องและเหมาะสม วันที่ 25 เมษายน 2566 ณ ศาลาอเนกประสงค์ ต.นิคมพัฒนา อ.เมือง จ.ลำปาง เกษตรกรเข้าร่วม 20 ราย โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลำปาง

กิจกรรมอบรมถ่ายทอดความรู้ หลักสูตรการใช้ปัจจัยการผลิตทางการเกษตรเพื่อยกระดับมาตรฐานการผลิตข้าวในชุมชน วันที่ 24 มีนาคม 2566 ณ ศาลาการเปรียญ วัดบัวบาล ม.4 บ้านหนองบัวคำมูล ต.คูคำ อ.ข้าสูง จ.ขอนแก่น เกษตรกรเข้าร่วม 30 ราย โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรขอนแก่น

กิจกรรมอบรมถ่ายทอดความรู้ หลักสูตรเทคโนโลยีการผลิตพืชที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ วันที่ 14 มีนาคม 2566 ณ สหกรณ์การเกษตรชุมชนตำบลกุดโบสถ์ จำกัด อ.เสิงสาง จ.นครราชสีมา เกษตรกรเข้าร่วม 30 ราย โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครราชสีมา

กิจกรรมอบรมถ่ายทอดความรู้ หลักสูตรการผลิตขมิ้นชันและสมุนไพรเพื่อการค้า วันที่ 16 มีนาคม 2566 ณ ศูนย์เรียนรู้ชุมชน ช.1 ต.ระบำ อ.สามโก้ จ.อุทัยธานี เกษตรกรเข้าร่วม 40 ราย โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอุทัยธานี

กิจกรรมอบรมถ่ายทอดความรู้ หลักสูตรการใช้เห็ดเรืองแสงสิรินธรมีควมคุ้มครองโรครากเน่าและโคนเน่าในทุเรียน วันที่ 27 มกราคม 2566 ณ ศาลาหมู่บ้าน หมู่ที่ 5 ต.บ้านท่าเนียน อ.คีรีรัฐนิคม จ.สุราษฎร์ธานี เกษตรกรเข้าร่วม 20 ราย โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุราษฎร์ธานี

กิจกรรมอบรมถ่ายทอดความรู้ หลักสูตรเทคโนโลยีการผลิตพืชที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ วันที่ 8 มีนาคม 2566 ณ ศาลากลุ่มเกษตรกรทำไร่นาสวนผสมปฎิรูปที่ดินสะพานไม้แก่น หมู่ 8 ต.สะพานไม้แก่น อ.จะนะ จ.สงขลา เกษตรกรเข้าร่วม 30 ราย โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสงขลา

แปลงต้นแบบเกษตร

แปลงต้นแบบเกษตรกร พริก พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าน้ำยาวและป่าน้ำสวด จ.น่าน

แปลงต้นแบบเกษตรกร เกษตรผสมผสาน พื้นที่นิคมสร้างตนเอง ต.นิคมพัฒนา อ.โนนสัง จ.หนองบัวลำภู

แปลงต้นแบบเกษตรกร ข้าว พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าไผ่และป่าโคกไม้้งาม จ.อุดรธานี

แปลงต้นแบบเกษตรกร มันสำปะหลัง พื้นที่นิคมสร้างตนเอง นิคมลำโดมน้อย ต.นิคมสร้างตนเองลำโดมน้อย จ.อุบลราชธานี

แปลงต้นแบบเกษตรกร ทุเรียน พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าคลองเหินคคลองและป่าแหลมกรวด จ.สุราษฎร์ธานี

สนับสนุนชีวภัณฑ์/ปุ๋ยชีวภาพ/ปัจจัยการผลิต

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพิจิตร สนับสนุนปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟต แหนแดง ปุ๋ยหมักเติมอากาศ และพืชพันธุ์ดี ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ ป่าเขาเจ็ดลูก ป่าเขาตะพานนาค และป่าเขาชะอม จ.พิจิตร

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลำปาง สนับสนุนปุ๋ยชีวภาพ PGPR-3 และท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ ป่าแม่ปราบ จ.ลำปาง

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครพนม สนับสนุนปุ๋ยชีวภาพ PGPR-3 และพันธุ์พืช ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่
ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมู จ.นครพนม

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกาฬสินธุ์ สนับสนุน BT เห็นเรืองแสงสิรินธรมี ปุ๋ยชีวภาพ PGPR-1
และแผนแดง ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ต.นาจำปา อ.ดอนจาน จ.กาฬสินธุ์

ติดตามการดำเนินงาน

เจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลำปาง ออกติดตามแปลงต้นแบบข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
ป่าแม่เงาผึ่งซ้าย จ.ลำปาง

เจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรขอนแก่น ออกติดตามแปลงต้นแบบ ข้าว
ชุมชนโคกทำเลเลี้ยงสัตว์ จ.ขอนแก่น

เจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรร้อยเอ็ด ออกติดตามและเก็บข้อมูลผลผลิต มันสำปะหลัง ป่าดงมะอี
จ.ร้อยเอ็ด

เจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอุทัยธานี ออกติดตามแปลงต้นแบบ ถั่วเขียว ป่าห้วยระบำ จ.อุทัยธานี

ติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานในพื้นที่โดยกองแผนงานและวิชาการ

เจ้าหน้าที่กองแผนงานและวิชาการ ออกติดตามแปลงต้นแบบ ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าห้วยขมิ้น ป่าพุฒน้ำร้อน และป่าหนองหญ้าไทร อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี ระหว่างวันที่ 19-20 ธันวาคม 2565

เจ้าหน้าที่กองแผนงานและวิชาการ ออกติดตามแปลงต้นแบบ แปลงหมายเลขที่ ปจ.259 สหกรณ์บ้านโนนผาว พัฒนาเกษตร คทช. จำกัด หมู่ที่ 1 ต.วังตะเคียน อ.กบินทร์บุรี จ.ปราจีนบุรี ระหว่างวันที่ 9-10 สิงหาคม 2566

เจ้าหน้าที่กองแผนงานและวิชาการ ออกติดตามแปลงต้นแบบ พื้นที่สาธารณะประโยชน์ ป่าชุมชนโคกท่าเล เลี้ยวสัตว์ อ.ชำสูง จ.ขอนแก่น ระหว่างวันที่ 21-24 สิงหาคม 2566

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
1	นายทวีพงษ์ ณ น่าน	นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรน่าน
2	นายสุเมธ อ่องเภา	นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลำปาง
3	นางสาวสโรชา ถึงสุข	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบูรณ์
4	นางนันทนา บุญสนอง	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอุดรธานี
5	นายอภิรักษ์ วงศ์คำจันทร์	นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพิจิตร
6	นายอรัญญ์ ชันติวิชัย	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรขอนแก่น
7	นายชาญชัย มาสนา	นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ	สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3
8	นางสาวรัตนวาลี พรหมเพียรพงศ์	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครพนม
9	นายวุฒิชัย กากแก้ว	นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมุกดาหาร
10	นายวสันต์ วรรณจักร	นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกาฬสินธุ์
11	นางประภาศิริ ตงศิริ	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอุตรธานี
12	นางสาวอรอนงค์ วรรณวงษ์	นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ	ศูนย์วิจัยพืชไร่อุบลราชธานี
13	นางโสมिता สมคิด	รักษาการผู้เชี่ยวชาญด้านพืชฯ	สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 4
14	นายเพียงพนธ์ วาณิช	เจ้าพนักงานการเกษตรปฏิบัติงาน	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครราชสีมา
15	นางสาวกุลลาภทิพย์ ชาหอมชื่น	นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรร้อยเอ็ด
16	นายศรีรัตน์ บุพโต	เจ้าพนักงานการเกษตรปฏิบัติงาน	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุรินทร์
17	นางสาวพิกุลทอง สุอนงค์	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรบุรีรัมย์
18	นายสมบัติ บวรพรเมธี	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอุทัยธานี
19	นางสาวสุมาลี โพธิ์ทอง	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ	ศูนย์วิจัยพืชไร่สุพรรณบุรี
20	นางสาวสุญญาตา เมฆสวัสดิ์	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรปราจีนบุรี
21	นางสาวดารากร เผ่าชู	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ	ศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร
22	นางสาวอัจฉรา ทองสวัสดิ์	นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรชุมพร
23	นางสาวสุพินยา จันทร์มี	นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุราษฎร์ธานี
24	นางสาวจรรุภา รอดทุกข์	เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกระบี่
25	นายพนัช บุรณวัฒน์	นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสงขลา

คณะผู้จัดทำ

1. นางให้พร กิตติกุล	ผู้อำนวยการกลุ่มวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ผลงานวิจัย	กองแผนงานและวิชาการ
2. นายประสงค์ โยระภักตร์	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ	กองแผนงานและวิชาการ
3. นางสาวทิพย์รัตน์ เดชวิเศษไกร	นักวิชาการเกษตร	กองแผนงานและวิชาการ

กลุ่มวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ผลงานวิจัย กองแผนงานและวิชาการ

กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

50 ถนน พหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900

โทรศัพท์ 02 579 1306 โทรสาร 02 940 6342

https://www.doa.go.th/plan/?page_id=56